נגישות שירותי בריאות בקהילה לאנשים עם מוגבלות: נקודת המבט של נותני השירות

רותם נגר אידלמן
יעל קורן
ליטל ברלב

מאיירס ג'וינט ברוקדייל

עריכת לשון: רונית כהן בן-נון
עיצוב גרפי: אפרת ספיקר

עורכת ראשית: רויטל אביב מתוק

המחקר הוזמן על ידי ג'וינט ישראל מעבר למגבלות, משרד הבריאות,
משרד הרווחה והביטחון החברתי וקרן משפחת אפלבאום ומומן בסיועם

לציטוט (APA):
הצעה לציטוט: נגר אידלמן, ר', קורן, י' וברלב, ל' (2026). *נגישות שירותי בריאות בקהילה לאנשים עם מוגבלות: נקודת המבט של נותני השירות*. דמ-096-26. מכון מאיירס-ג'וינט-ברוקדייל.

מכון מאיירס ג'וינט ברוקדייל
ת"ד 3886 ירושלים 9103702
טלפון: 02-6557400
brook@jdc.org | brookdale.jdc.org.il

תקציר

רקע

מצב הבריאות של אנשים עם מוגבלות טוב פחות ממצבם של אנשים בלי מוגבלות, והם צורכים יותר שירותי בריאות. אנשים עם מוגבלות נתקלים במגוון חסמים לצריכת שירותי בריאות, ועל כן קידום שירותי בריאות נגישים ומותאמים הוא יעד מרכזי של משרד הבריאות ומשרד הרווחה והביטחון החברתי. מאחר שחסר ידע על נקודת מבטם של נותני שירותי בריאות בקהילה בבואם לספק שירותי בריאות לאנשים עם מוגבלות, ג'וינט ישראל מעבר למגבלות, משרד הבריאות, משרד הרווחה והביטחון החברתי וקרן משפחת אפלבאום פנו למכון מאיירס-ג'וינט-ברוקדייל בבקשה לערוך מחקר בנושא.

מטרות

1. למפות את הידע, הניסיון, התגובות הרגשיות, העמדות והחסמים של נותני שירותי בריאות בקהילה בישראל בבואם לתת שירות לאנשים עם מוגבלות.
2. לזהות מאפיינים הקשורים לתחושת ההצלחה של נותני שירותי בריאות בקהילה במתן שירות נגיש לאנשים עם מוגבלות.

שיטה

סקר מקוון

בקרב 2,056 נותני שירות בקהילה (רופאים, עובדי סיעוד ועובדי מנהלה) מארבע קופות החולים. שיעור ההשבה עמד על 6.4%

ניתוחים תיאוריים והשוואתיים

אפשרו להציג תמונת מצב על מתן שירות נגיש בקרב כלל המשיבים ולפי תפקיד

ניתוח רגרסיה היררכית

אפשר להבין אילו מאפיינים מסבירים את תחושת ההצלחה של נותני השירות בבואם לתת שירות נגיש, ומהי התרומה של כל אחד מהם

מודל למידת מכונה

אפשר לחזות באילו תנאים נותני השירות צפויים לחוש הצלחה במתן שירות נגיש ולזהות את המאפיינים המרכזיים המשפיעים על כך

ממצאים

- 78% מן המשיבים דיווחו כי הם נותנים שירות לאנשים עם מוגבלות בתדירות גבוהה
- 81% מן המשיבים דיווחו כי הם מצליחים לתת שירות נגיש במידה רבה או רבה מאוד
- נותני השירות תופסים את רמת הידע המקצועי והמסוגלות שלהם כבינוניות ($M = 3.6$). הן תורמות לתחושת ההצלחה שלהם אך השפעתן מוגבלת בשל חסמים מערכתיים וסביבתיים
- 65% מן המשיבים דיווחו על חסם אחד לפחות במקום העבודה שאינו מאפשר מתן שירות נגיש

עשרת המאפיינים המרכזיים הקשורים לתחושת הצלחה במתן שירות נגיש, לפי מודל למידת מכונה:

	רופאים	סיעוד	מנהלה	כל נותני השירות
1	נגישות פיזית	נגישות פיזית	נגישות פיזית	נגישות פיזית
2	זמן	ציוד מותאם	להסביר מידע	זמן
3	כוח אדם	לחץ / חרדה של המטופל	ידע על התאמות	לוודא הבנה
4	שנות ותק	מטופל בלי תמיכה	ידע על דרכי תקשורת	כוח אדם
5	ידע על דרכי תקשורת	גמישות נהלים	מידע מראש	ציוד מותאם
6	ציוד מותאם	לקבל מידע	לחץ / חרדה של המטופל	להסביר מידע
7	לקבל מידע	זמן	כוח אדם	ידע על דרכי תקשורת
8	להסביר מידע	כוח אדם	זמן	לקבל מידע
9	לוודא הבנה	להעניק טיפול בטיחותי	להימנע מגירויים	ידע על התאמות
10	ידע על סוגי מוגבלות	להימנע מגירויים	מטופל בלי תמיכה	שנות ותק

חסמים מערכתיים וסביבתיים | ידע מקצועי | תחושת מסוגלות

המלצות

1. **לחזק את התשתית הארגונית למתן שירות נגיש** באמצעות איסוף מידע מראש על ההתאמות הנדרשות, הקצאת זמן גמיש לטיפול, זמינות של ציוד ותנאים מותאמים והמשך הנגשת הסביבה הפיזית.

2. **לפתח מערך הכשרה מתמשך ויישומי** שיחזק את מיומנויות התקשורת ואת היכולת להתאים את השירות לצורכי המטופל, בצד פיתוח כלים מעשיים לשימוש בזמן אמת.

3. **לעגן את עקרון האוטונומיה בפרקטיקה הקלינית** באמצעות נהלים ברורים, הכשרות מקצועיות ומפגש עם אנשים עם מוגבלות, תוך כדי הקפדה על פנייה ישירה למטופל ושיתופו בקבלת החלטות הנוגעות לטיפול בו.

4. **לחזק את תפקידם ואת זמינותם של רכזי הנגישות** באמצעות ערוצי פנייה ברורים, אפשרות להתייעצות בזמן אמת, נוכחות מוגברת בשטח ושילוב בהכשרות המקצועיות.